

KIRGIZISTAN'DAKİ ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR SERVİS DERSİNE TUTUMLARI İLE AKADEMİK MOTİVASYONLARININ İNCELENMESİ

Serdar GERİ

Sakarya Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu
Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu
sgeri@sakarya.edu.tr

Özet

Bu çalışmanın amacı, üniversite öğrencilerinin beden eğitimi ve spor servis dersiyle ilgili tutumlarını ve bu tutumların akademik motivasyonla ilişkisini incelemektir. Çalışmanın evrenini 2012-2013 eğitim-öğretim yılında Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi ile Kırgızistan Milli Üniversitesinde öğrenim gören ve beden eğitimi ve spor servis dersi alan öğrenciler, örneklemini ise, her iki üniversiteden araştırmaya gönüllü katılan ve rastgele örnekleme yöntemiyle araştırma evreninden seçilen 822 öğrenci oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak, kişisel bilgi formu, Demirhan ve Altay (2001)' in geliştirdiği Beden Eğitimi ve Spor Tutum Ölçeği (BESTÖ) ile Vallerand ve vd (1992)'nin Akademik Motivasyon Ölçeği (AMS) kullanılmıştır. Çalışma verileri SPSS programına aktarılarak değerlendirilmiştir. Çalışma sonucunda, öğrencilerin ELFK veya Beden Eğitimi ve Spor Servis dersi almaları açısından, öğrencilerin akademik motivasyon ölçeği alt boyutları ile beden eğitimi tutum ölçeği alt boyutları arasında göre anlamlı farklılık bulunmamıştır ($p>0.05$). Öğrencilerin beden eğitimi ve spor servis dersine karşı olumlu tutumları ile akademik motivasyon ölçeği alt boyutlarından dışsal motivasyon ($p< 0.01$; $r = 0.458$) ve içsel motivasyonla ($p< 0.01$; $r = 0.526$) pozitif yönde ve orta düzeyde bir ilişki, motivasyonsuzlukla ($p< 0.05$; $r = 0.084$) pozitif yönde ve zayıf ilişki olduğu belirlenmiştir.

Anahtar kelimeler: Beden Eğitimi ve Spor Dersi, Tutum, Motivasyon.

EXAMINATION OF ATTITUDES AND ACADEMIC MOTIVATIONS OF UNIVERSITY STUDENTS IN KYRGYZSTAN ON THE SUBJECT OF PHYSICAL EDUCATION AND SPORTS SERVICE LESSON

Abstract

The aim of this study is to examine attitudes of university students related to physical education and sport service course and relationship of these attitudes with academic motivation. The population of the study is composed of students who study at Kyrgyzstan-Turkey Manas University and Kyrgyzstan National University in the academic year of 2012-2013 and take the lesson of physical education and sports service and the research sample of the study is composed of 822 students selected from the population of the study by using random sampling method and students from these two universities who participate in the study voluntarily. Personal information form, the Physical Education and Sport Attitude Scale (BESTO) developed by Demirhan and Altay (2001) and Academic Motivation Scale (AMS) of Vallerand et al. (1992) were used as data collecting tools. Study data were evaluated after they had been transferred to SPSS software. It cannot be found any significant difference between sub-dimensions of academic motivation scale and sub-dimensions of physical education attitude scale of students from the point of taking ELFK or Physical Education and Sport Service course as a result of this study ($p>0.05$). It was determined that there is a positive and medium-level relationship between the positive attitudes of university students towards physical education and sport service course and external motivation ($p< 0.01$; $r = 0.458$) and internal motivation ($p< 0.01$; $r = 0.526$) which are sub-dimensions of academic motivation scale and a positive and weak relationship between this course and amotivation ($p<0.05$; $r = 0.084$).

Key words: Physical Education and Sports Lesson, Attitude, Motivation.

Giriş

Bireyin büyüme, gelişme ve davranışlarını sağlayan güçlü bir eğitim alanına beden eğitimi denir. Beden eğitimi ve spor, bir yandan insanın beden ve ruh eğitimine direkt olumlu katkı yaparken, bir yandan da insanının bu eylem içinde kendini tanıyıp tanıtmasına ve toplum hayatında yer almasına yardımcı olur (Yetim, 2005, s.143). Okuldaki beden eğitimi dersleri, fiziksel aktivitelere düzenli katılım ve genel olarak sağlıklı bir yaşam tarzının teşvik edilmesinde önemli bir rol oynayabilir (Christodoulidis, Papaioannou ve Digelidis, 2001). Bu bağlamda, beden eğitimi yalnızca okulda yapılan fiziksel aktivitelere de sınırlı kalmayarak bireylere toplumsal yaşamı öğreterek, fiziksel, zihinsel, duygusal ve sosyal gelişmelere de

katkıda bulunmaktadır (Aybek, İmamoğlu ve Taşmektepligil, 2011). Bunun yanı sıra okullarda spor faaliyetlerine katılımın akademik başarı üzerindeki etkisi son yıllarda önemli araştırma konusu olmuştur (Marsh, 1993). Jergovic (2001) ders dışı etkinliklerin sınıfta akademik başarıyı arttırdığını, yine Managan (2002), spor oyun alanlarında öğretilen karakter ve takım çalışması eğitiminin öğrenci başarısı üzerinde olumlu bir etkiye sahip olduklarını belirtmişlerdir. Coakley (2003) ve Foltz (1992) üniversite düzeyinde yaptıkları çalışmalarında, az bir farkla sporcuların spor yapmayanlara göre daha yüksek not ortalamaları alma eğiliminde olduğunu bulmuşlardır. Brown ve Steinberg (1991) çalışmasında, spor veya diğer ders dışı faaliyetlere katılan öğrencilerin ödevlerine daha fazla zaman harcadıklarını ortaya koymuştur. Ayrıca öğrenciler yüksek not ortalamaları elde etme eğilimindedir.

Bu derece öneme sahip olan beden eğitimi ve spor servis dersinin Kırgızistan'daki durumu şu şekildedir:

Kırgızistan'da üniversiteden mezun olabilmek için ilk üç yıl içinde 408 saatlik beden eğitimi ve spor servis dersini alıp başarıyla tamamlama zorunluluğu bulunmaktadır. Bu açıdan beden eğitimi ve spor servis dersleri üç grupta yürütülmektedir.

Birinci grubu; beden eğitimi ve spor servis dersini alıp derse katılanlar,

İkinci grubu; ELFK olarak adlandırılan sağlık raporu bulunan öğrenciler (kendi sağlık sorunları için, kapalı spor alanlarında veya hastanelerin rehabilitasyon bölümlerinde, rehabilite amaçlı spor hareketlerini öğrenen öğrenciler),

Üçüncü grubu ise; üniversite okul takımları veya Kırgızistan'ın milli müsabakalara katılan ve bu faaliyetleri gerçekleştirdikleri için ilgili antrenörlerden ders notu alan sporcu öğrenciler oluşturmaktadır.

Bu açıdan, öğrencilerin beden eğitimi ve spor servis dersi ile ilgili tutumları ve bu tutumların akademik motivasyonla ilişkisinin ortaya konması eğitim yöneticilerini ve öğretmenleri ilgilendirmektedir.

Noe (2002) tutum, bir kişinin belli bir şekilde davranmasına zemin hazırlayan, inanç ve duyguların kombinasyonudur (s.108). Demirhan ve Altay (2001)'a göre tutumlar, olumlu veya olumsuz çeşitli derecelerde olabilir; nesne ya da fikirler konusunda olumsuz inanca sahip olma, onu reddetme veya sevmeme, ona karşı hareketlerde bulunma olumsuz tutum, nesnelere ya da fikirler konusunda olumlu inanca sahip olma, onu benimseme ve sevme ise olumlu tutum olarak kendini gösterebilir.

Örneğin, beden eğitimi dersi ile ilgili olumsuz tutumu olan öğrenciler, derse katılmayarak, dersin verimini olumsuz yönde etkileyebilir veya dersin işlenişinde sorunlar çıkartabilir (Güllü ve Gcl 2009; Ekici, Bayrakdar ve Hacıcaferoğlu, 2011).

“Motivasyon, ğrenci davranışlarının yönünü, şiddetini, kararlılığını ve eğitim ortamlarında istenilen amaca ulaşmada hızı belirleyen en önemli gç kaynaklarından biridir” (Akbaba, 2010). DeciandRyan (1985)' göre, içsel motivasyon, aktivitenin ilgi çekici sürecinden elde edilen zevk ve tatmin için yapılan davranışlardır. İçsel motivasyon davranışları psikolojik zindelik, ilgi, zevk ve eğlence ile ilişkilidir (DeciandRyan'dan aktaran, Ryan ve Deci, 2000). Kişinin ilgi, merak, ihtiyaç v.b. gibi içinden gelen etkilerle ortaya çıkar (Akbaba, 2010). Shen, McCaughtry ve Martin (2008)'e göre, öğretme ve öğrenmedeki gelişme, içsel motivasyon merkezli öğrencilerin, motivasyon inançlarını değerlendirmesine bağlıdır (Shen vd, den aktaran, Langdon, 2010 s.15). Wu (2003)'e göre, içsel motivasyonda davranışın nedenselliği bireyin içinde olup, motivasyon bireylerin ihtiyaçlarından kaynaklanmaktadır. Dışsal motivasyon da ise davranışın nedenselliği bireyin dışındadır. Dışsal motivasyon kaynakları; verilen ödül ve cezalar, alınan sosyal destek ve cesaretlendirmelerdir (Wu'dan aktaran, zyalva, 2010, s.16). Dışarıdan verilen pekiştirenlerin etkisi sonucu ortaya çıkar.

Öğretmenin övgü ve beğenisini kazanmak için öğrencinin ders çalışması bu duruma örnek gösterilebilir (Akbaba, 2010).

Motivasyonsuzluk, bireylerin içsel ve dışsal olarak güdülenmeme durumudur. Bireyler kendi eylemleriyle sonuçları arasındaki bağlantıyı algılayamaz, yetersizlik ve olanları kontrol edemeyecekleri durumu yaşarlar (Vallerant ve Pelletier, 1992).

Üniversite öğrencilerinin beden eğitimi ve spor servis dersine olan tutumları ve bu tutumların akademik motivasyonla ilişkisinin incelenmesi amacıyla öncelikle aşağıdaki soru cümleleri oluşturulmuştur:

Soru: Kırgızistan'da eğitim gören üniversite öğrencilerinin, beden eğitimi ve spor servis dersi ile ilgili tanımladığı tutumlar var mıdır?

Soru: Kırgızistan'da eğitim gören üniversite öğrencileri, akademik motivasyonu nasıl tanımlanmaktadır?

Soru: Kırgızistan'da eğitim gören üniversite öğrencilerinin, beden eğitimi ve spor servis dersi ile ilgili tanımladığı tutumlar ile akademik motivasyonun farklı boyutları arasında ilişki var mıdır?

Yöntem

Çalışmanın evrenini 2012-2013 eğitim-öğretim yılında beden eğitimi ve spor servis dersi alan Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi ile Kırgızistan Milli Üniversitesinde öğrenim gören öğrenciler oluşturmaktadır. Örneklem grubunu araştırmaya gönüllü katılan ve rastgele örnekleme yöntemiyle araştırma evreninden seçilen; Manas Üniversitesinden, 274 bayan 144 bay, Milli Üniversiteden 244 bayan 160 erkek olmak üzere toplam 822 öğrenci oluşturmaktadır.

Araştırma verileri anket aracılığıyla toplanmıştır. Araştırmada kullanılan anketin Kırgızca diline çevrili dil uzmanlarına yaptırılmıştır. Daha sonra çevrili yapılan anketler başka dil uzmanına gösterilerek ters çeviri işlemi yaptırılmıştır.

Çevirilerde aynı ifadelerin elde edildiği görüldükten sonra anketler araştırmacı ve Kırgızca dilini bilen bir yardımcı ile birlikte beden eğitimi ve spor servis derslerinin sonunda katılımcılara 15'er dk süre verilerek uygulanmıştır.

Çalışmada ilk olarak, Demirhan ve Altay (2001)'in geliştirdiği Beden Eğitimi ve Spor Tutum Ölçeği (BESTÖ) kullanılmıştır. Ölçek 12'si olumlu, 12' si olumsuz toplamda 24 sorudan oluşmaktadır. 5'li likert tipinde olan ölçekte olumlu maddeler "kesinlikle katılıyorum" ifadesinden başlayarak 5-4-3-2-1 olumsuz ifadeler ise ters yönde 1-2-3-4-5 olarak düzenlenmiştir. Ölçek puanlaması; 1–24 arası puan arası en olumsuz tutumu, 24–48 puan arası olumsuz tutumu, 49–72 puan arası nötr tutumu, 73–94 puan arası olumlu tutumu, 95–120 puan arası en olumlu tutumu ifade edebilmektedir (Demirhan ve Altay 2001). Tutum ölçeği için ilk olarak, değişkenlerin birim matris olup olmadığı, dolayısıyla faktör analizine uygunluğu için Bartlett Testi yapılmıştır (Ki-kare: 4714.632ve $p < 0.001$). İkinci olarak Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) testi yapılmıştır. KMO değerleri veri setinin faktör analizine uygun olup olmadığı hakkında bilgi verir. KMO testi sonucu 0.88 olarak bulunmuştur. Yükleri 0.40 altında olan maddeler sırayla çıkarılarak varimax tekniği uygulanmış ve ölçeğin iki boyutlu olduğu bulunmuştur (Tablo 1).

Tablo 1: Beden Eğitimi ve Spor Tutum Ölçeği (BESTÖ) Faktör Analizi, Madde Ortalamaları ve Standart Sapmaları

	Ort	s.s.	Faktörler		Öz Değer	Varyans %	Kümülatif Varyans
			1	2			
Beden Eğitimi Dersiyle İlgili Olumsuz Tutum					6,179	25.744	25.744
Okul ders programlarına beden eğitimi dersi koymak gerekli değildir.	2.43	1.444	.715				
Beden eğitimi ve spor etkinliklerine katılmaktan daima çekinirim.	2.34	1.352	.698				
Gelecekteki öğrencilik yaşantıma beden eğitimi ve spor dersi almak istemem.	2.69	1.441	.668				
Beden eğitimi ve spor etkinliklerinde çok sıkılırım.	2.48	1.260	.663				

Beden eğitimi ve spor etkinlikleriyle uğraşmanın zaman kaybı olduğuna inanırım.	2.37	1.346	.661
Beden eğitimi ve spor dersinde başarılı olmak için çaba sarf etmem	2.53	1.451	.643
Beden eğitimi ve sporla ilgili hiçbir şeye ilgi duymam.	2.54	1.373	.627
Beden eğitimi ve spor uğraşının gelecek yaşamımda önemli yaşam sağlayacağına inanırım.	2.47	1.372	.620
Serbest zamanlarımda egzersiz ve spor yapmak içimden gelmez.	2.57	1.321	.620
Beden eğitimi ve spor dersine diğer dersler gibi zorunlu olduğu için katılırım.	2.78	1.475	.593
Beden eğitimi ve spor dersinde ön plana çıkmaktan sakınırım.	2.51	1.346	.588
Beden eğitimi ve spor derslerinde hep korku hissine kapılırım.	2.16	1.266	.534
Beden eğitimi ve spor etkinliklerine önemli bir zaman ayırırım.	2.88	1.297	.494
Beden Eğitimi Dersiyle İlgili Olumlu Tutum		3.545	14.770 40.515
Beden eğitimi ve spor dersine katılmak beni dinlendirir.	3.37	1.280	.742
Beden eğitimi ve spor etkinlikleri her zaman ilgimi çeker.	3.48	1.309	.710
Beden eğitimi ve spor etkinliklerine katılmayı başkalarına önermem.	3.70	1.255	.701
Beden eğitimi ve spordan çok zevk aldığım için dersi özlemle beklerim.	2.92	1.293	.632
Beden eğitimi ve sporla ilgili etkinliklerin dürüstlük ve demokratik yaşam davranışları kazandırdığına inanırım.	3.16	1.284	.607
Beden eğitimi ve sporla ilgili konuşmak çok zevklidir.	3.01	1.386	.592
Beden eğitimi ve spor etkinliklerinin insanın gelişimine katkı sağladığına inanırım.	3.86	1.275	.587
Okul ders planlarının her yılında beden eğitimi ve spor dersi olmalıdır.	3.28	1.400	.565
Egzersiz ve spor yaparak serbest zamanların daha iyi değerlendirildiğine inanırım.	3.67	1.284	.561
Beden eğitimi ve spor dersinde iş birliği duygularım gelişir.	3.35	1.289	.539
Beden eğitimi ve spor dersi sağlıklı ve temiz olmayı öğretir.	3.95	1.319	.509

Tablo 1 incelendiğinde BESTÖ ölçeğinin iki faktörlü olduğu, ilk faktörün birinci öz değeri 6.179 açıkladığı varyans % 25.744 ikinci faktörün birinci öz değeri 3.545 açıkladığı varyans % 14.770 ölçeğin açıkladığı toplam varyansın % 40.515 ölçek için C.Alpha değerinin 0.75 olduğu bulunmuştur.

Beden Eğitimi Dersiyle İlgili Olumsuz Tutum, faktöründeki en düşük ortalamanın ($X_{ort} = 2.16 \pm 1.26$) “Beden eğitimi ve spor derslerinde hep korku hissine kapılıyorum” maddesi olduğu görölmektedir.

Beden Eğitimi Dersiyle İlgili Olumlu Tutum, faktöründeki en düşük ortalamanın ($X_{ort} = 2.92 \pm 1.29$) “Beden eğitimi ve spordan çok zevk aldığım için dersi özlemlerim” maddesi olduğu görölmektedir.

Çalışmada kullanılan ikinci ölçek ise, ‘Echelle de Motivation en Education (EME)’ isimli Fransızca dilindeki ölçeği, İngilizce diline uyarlayan geçerliliği ve güvenilirliği Vallerand vd (1992) tarafından gerçekleştirilen, 7 dereceli (1=asla, 7=tamamen) Akademik Motivasyon Ölçeği (AMS)’ dir (Vallerand, Pelletier, Blais, Briere, Senecal ve Valleres, 1992). Eğitime yönelik bir motivasyon ölçeği olan Akademik Motivasyon Ölçeği içsel motivasyon (bilmek-başarmak, teşvik etmek), dışsal motivasyon (belirlenmiş denetim, tanımlanmiş denetim, yüzeysel denetim) ve motivasyonsuzluğu ölçen 28 maddeden oluşan 7 alt boyuttan oluşmaktadır (Akandere, Özyalvaç ve Duman, 2010). Ölçekteki maddeler “Niçin üniversiteye gidiyorsunuz?” sorusuna verilen cevaplardır. Akademik motivasyon ölçeği için tutum ölçeğindeki faktör analizi yöntemi izlenmiştir. Bu ölçek için (Bartlet testi, Ki-kare: 5950.285 $p < 0.001$). KMO testi sonucu 0.95 olarak bulunmuştur. Ölçeğin üç boyutlu olduğu bulunmuştur (Tablo 2).

Tablo 2: Akademik Motivasyon Ölçeği (AMS) Faktör Analizi, Madde Ortalamaları ve Standart Sapmaları

	Ort	s.s.	Faktörler			Öz Değer	Varyans %	Kümülatif Varyans
			1	2	3			
Dışsal Motivasyon						8.856	40.254	40.254
Yeni şeyler öğrenirken tatmin oluyorum ve keyif alıyorum.	5.69	1.653	.782					
İleride yüksek ücretli iş bulabilmek için üniversite derecesine ihtiyacım var.	5.48	1.909	.747					
Sevdiğim dersler hakkındaki bilgimi artırmak hoşuma gidiyor.	5.77	1.610	.704					
Gerçekten okula gitmekten çok hoşlanıyorum.	5.56	1.605	.687					
Er-geç. üniversite eğitimi beğendiğim iş piyasasına girmeme imkân sağlayacak.	5.53	1.743	.686					
Daha sonra iyi bir hayata sahip olmak istiyorum.	5.94	1.599	.671					
Üniversitenin beni seçtiğim mesleğe daha iyi hazırlayacağına inanıyorum	5.45	1.701	.654					
Mezun olduktan sonra daha iyi bir maaşa sahip olmak istiyorum.	5.83	1.568	.644					
Çeşitli ilginç konular hakkında okurken güzel duygular ediniyorum.	5.49	1.743	.559					
Mezun olduktan sonra daha itibarlı bir işe sahip olmak için gidiyorum.	5.20	1.830	.533					
Daha önce görülmemiş yeni şeyleri keşfetmekten büyük keyif alıyorum.	5.48	1.678	.482					
Öğretmenlerle tartışma ortamına girmek benim için iyi bir deneyim.	5.18	1.764	.478					
İçsel Motivasyon						1.782	8.102	48.356
Kendime zeki bir insan olduğumu göstermek istiyorum.	5.26	1.867	.791					
Çalışmalarım ilgimi çeken birçok şey hakkında öğrenmeyi sürdürmemi sağlıyor.	5.47	1.517	.600					
Üniversite. kişisel çalışmalarımda mükemmellik için kişisel hoşnutluk edinmemi sağlıyor.	5.06	1.698	.597					
Çalışmalarımda başarılı olabileceğimi kendime kanıtlamak istiyorum.	5.32	1.629	.548					
Meslek yönlendirme ile ilgili olarak daha iyi bir seçim yapmamda bana yardımcı olacağına inanıyorum.	5.49	1.586	.507					
Zor akademik çalışmalarını başarma sürecinde bulunmaktan çok memnunum.	5.14	1.577	.506					

Motivasyonsuzluk	1.017	4.624	52.980
Bir zamanlar üniversiteye gitmek için iyi sebeplerim vardı. fakat şimdi devam etmeli miyim emin değilim.	3.87	2.154	.709
Dürüst olmak gerekirse. okulda zamanımı boşa harcadığımı düşünüyorum.	2.86	2.040	.679
Hiçbir fikrim yok ve okulda ne yaptığımı bir türlü anlamıyorum.	2.51	2.011	.648
Üniversite derecesini bitirme yeteneğine sahip olduğumu kendime kanıtlamak için üniversiteye gidiyorum.	4.77	1.781	.484

Tablo 2 incelendiğinde AMS ölçeğinin üç faktörlü olduğu, ilk faktörün birinci öz değeri 8.856 açıkladığı varyans % 40.254 ikinci faktörün birinci öz değeri 1.782 açıkladığı varyans % 8.102 üçüncü faktörün birinci öz değeri 1.017 açıkladığı varyans % 4.624 ölçeğin açıkladığı toplam varyansın % 52.980 ölçek için C.Alpha değerinin 0.89 olduğu bulunmuştur.

Dışsal Motivasyon, faktöründeki en yüksek ortalamanın ($X_{ort} = 5.94 \pm 1.599$) “Daha sonra iyi bir hayata sahip olmak istiyorum” maddesi olduğu görülmektedir.

İçsel Motivasyon, faktöründeki en yüksek ortalamanın ($X_{ort} = 5.49 \pm 1.586$) “Meslek yönlendirme ile ilgili olarak daha iyi bir seçim yapmamda bana yardımcı olacağına inanıyorum” maddesi olduğu görülmektedir.

Motivasyonsuzluk, faktöründeki en düşük ortalamanın ($X_{ort} = 2.51 \pm 2.011$) “Dürüst olmak gerekirse, okulda zamanımı boşa harcadığımı düşünüyorum” maddesi olduğu görülmektedir.

Bulgular

Tablo 3: Beden Eğitimi ve Spor Tutum Ölçeği (BESTÖ) ile Akademik Motivasyon Ölçeği (AMS) Alt Boyut Ortalamaları

		Minimum	Max	Mean	Std. Deviation
AMS	Dışsal Motivasyon	1.00	7.00	5.6046	1.17982
	İçsel Motivasyon	1.00	7.00	5.2993	1.16843
	Motivasyonsuzluk	1.00	7.00	3.5268	1.29271
BESTÖ	Olumsuz Tutum	1.00	4.69	2.4866	.86788
	Olumlu Tutum	1.00	5.00	3.4730	.79167
	Genel Tutum	1.00	4.54	2.9538	.52231

Tablo 3 incelendiğinde akademik motivasyon ölçeği alt boyutlarından; dışsal motivasyonun $X_{ort} = 5.60 \pm 1.17$ içsel motivasyonun $X_{ort} = 5.29 \pm 1.16$ motivasyonsuzluk $X_{ort} = 3.52 \pm 1.29$ Beden Eğitimi ve Spor Tutum Ölçeği alt boyutlarından; Olumsuz tutum $X_{ort} = 2.48 \pm 0.86$ olumlu tutum $X_{ort} = 3.47 \pm 0.79$ genel tutumun $X_{ort} = 2.95 \pm 0.52$ olduğu bulunmuştur. Bu duruma göre öğrencilerin beden eğitimi ve spor servis dersiyle ilgili olumlu tutuma sahip oldukları görülmektedir.

Tablo 4. Öğrencilerin Elfk veya Servis Dersi Gruplarına Göre Akademik Motivasyon ve Beden Eğitimi Tutum Ölçeği Alt Boyut Puanları Arasındaki Farkın Anlamlılığını Test Etmek İçin Yapılan Non-Parametrik Mann Whitney-U Testi Sonuçları

		N	MeanRank	S.Rank	U	z	P
İçsel Motivasyon	Elfk	218	389.87	84991.00	61120.000	-.202	.840
	Servis	566	393.51	222729.00			
	Toplam	784					
Dışsal Motivasyon	Elfk	196	358.99	70362.00	50080.000	-.199	.842
	Servis	516	355.55	183466.00			
	Toplam	712					
Motivasyon-suzluk	Elfk	196	363.98	71340.00	52034.000	-.722	.470
	Servis	550	376.89	207291.00			
	Toplam	746					
Olumsuz Tutum	Elfk	184	360.17	66272.00	40908.000	-1.853	.064
	Servis	490	328.99	161203.00			
	Toplam	674					
Olumlu Tutum	Elfk	178	312.63	55649.00	39718.000	-1.073	.283
	Servis	472	330.35	155926.00			
	Toplam	650					
Genel Tutum	Elfk	162	290.50	47061.00	32886.000	-.272	.786
	Servis	412	286.32	117964.00			
	Toplam	574					

Tablo 4 ten de anlaşılacağı üzere, öğrencilerin akademik motivasyon ölçeği alt boyutları olan, içsel motivasyon, dışsal motivasyon, motivasyonsuzluk puanları ve beden eğitimi tutum ölçeği alt boyutları ile

öğrencilerin ELFK veya beden eğitimi spor servis dersi grubunda olup olmaması, değişkenine göre anlamlı farklılık bulunmamıştır ($p>0.05$).

Tablo 5: Beden Eğitimi ve Spor Tutum Ölçeği (BESTÖ) ile Akademik Motivasyon Ölçeği (AMS) Arasındaki Korelasyon

		Dışsal Motivasyon	İçsel Motivasyon	Motivasyonsuzluk	Olumsuz Tutum	Olumlu Tutum
Dışsal Motivasyon	PearsonCorrelation	1	.781(**)	-.048	-.244(**)	.458(**)
	Sig. (2-tailed)		.000	.218	.000	.000
	N	712	686	660	606	574
İçsel Motivasyon	PearsonCorrelation	.781(**)	1	.001	-.204(**)	.526(**)
	Sig. (2-tailed)	.000		.987	.000	.000
	N	686	784	718	648	624
Motivasyonsuzluk	PearsonCorrelation	-.048	.001	1	.366(**)	.084(*)
	Sig. (2-tailed)	.218	.987		.000	.041
	N	660	718	746	610	592
Olumsuz Tutum	PearsonCorrelation	-.244(**)	-.204(**)	.366(**)	1	-.244(**)
	Sig. (2-tailed)	.000	.000	.000		.000
	N	606	648	610	674	574
Olumlu Tutum	PearsonCorrelation	.458(**)	.526(**)	.084(*)	-.244(**)	1
	Sig. (2-tailed)	.000	.000	.041	.000	
	N	574	624	592	574	650

** Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

* Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed).

Araştırmaya katılan öğrencilerin beden eğitimi ve spor servis dersine karşı olumsuz tutumları ile akademik motivasyon ölçeği alt boyutlarından dışsal motivasyon ($p< 0.01$; $r = - 0.244$) ve içsel motivasyonla ($p< 0.01$; $r = - 0.204$) negatif yönde ve zayıf bir ilişki, motivasyonsuzlukla ($p< 0.01$; $r = 0.366$) pozitif yönde ve zayıf bir ilişki, beden eğitimi ve spor servis dersine karşı olumlu tutumları ile akademik motivasyon ölçeği alt boyutlarından dışsal motivasyon ($p< 0.01$; $r = 0.458$) ve içsel motivasyonla ($p< 0.01$; $r = 0.526$) pozitif yönde ve orta düzeyde bir ilişki, motivasyonsuzlukla ($p< 0.05$; $r = 0.084$) pozitif yönde ve zayıf ilişki görülmektedir.

Tartışma ve Sonuç

Araştırmada öğrencilerin ELFK veya Beden Eğitimi ve Spor Servis dersi almaları açısından, öğrencilerin akademik motivasyon ölçeği alt boyutları ile beden eğitimi tutum ölçeği alt boyutları arasında göre anlamlı farklılık bulunmamıştır ($p>0.05$). Özyalvaç (2010)'a göre, spora aktif katılım beden eğitimi dersine karşı tutumu da olumlu yönde etkilemektedir. Araştırmamız sonuçları bu görüşle paralellik göstermemektedir. Bu durum ELFK servis dersinin kısmen uygulamalı yapılmasından kaynaklanabilir.

Akandere ve ark (2010) yılında Türkiye' deki ortaöğretim öğrencileri üzerinde yaptıkları çalışmada deneklerin beden eğitimi dersine ilişkin tutumları ile akademik motivasyonun alt boyutu olan dışsal ve içsel puanlar ile deneklerin dışsal ve içsel puanları arasında aynı yönde bir ilişki olduğu tespit etmişlerdir ($P<0.05$). Buna karşın akademik motivasyonun alt boyutu olan motivasyonsuzluk puanlarının içsel, dışsal puanlar ve beden eğitimi dersine ilişkin tutum puanları arasında anlamlı bir ilişki tespit edilmemiştir ($P>0.05$).

Özyalvaç (2010)'ın Türkiye'deki ortaöğretim öğrencileri ile yaptığı çalışmasında, akademik motivasyonun alt boyutu olan motivasyonsuzluk puanları ile içsel, dışsal puanlar ve beden eğitimi dersine ilişkin tutum puanları incelenmiş ve anlamlı bir ilişki tespit edememiştir ($P>0.05$). Beden eğitimi dersine ilişkin tutumları ile akademik motivasyonun alt boyutu olan dışsal ($p< 0.05$; $r = 0.249$) ve içsel puanları ($p< 0.05$; $r = 0.389$) arasında anlamlı bir ilişki tespit etmiştir.

Yapılan araştırma ile bulgularımız arasında kısmi farklılıklar bulunmaktadır. Bu durum, ilgili çalışmaların yapıldığı araştırma evreninin ve kullanılan tutum ölçeklerinin farklılığından kaynaklanabileceği gibi, Demirhan ve Altay (2001)' a göre çalışmanın yapıldığı ülkelerin farklı olması ülkedeki beden eğitimi ve spor etkinliklerinin, kültürel açıdan farklı algılanması ve grup farklılıkları

gibi nedenlerden yapılan çalışmalarda farklılıklar olabileceği görüşüne dayandırılabilir.

Sonuç olarak; Kırgızistan'da üniversiteden mezun olabilmek için ilk üç yıl içinde 408 saatlik beden eğitimi ve spor dersi olarak, dersten geçme zorunluluğu olan öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik olumlu tutumu arttıkça dışsal ve içsel motivasyonları artmaktadır.

Kaynaklar

- Aybek, A., İmamoğlu, O., ve Taşmektepligil, M. Y. (2011). Öğrencilerin Beden Eğitimi Dersine ve Ders Dışı Etkinliklere Yönelik Tutumlarının Değerlendirilmesi. *Journal Of Sports And Performance Researches*, 2(2).
- Akbaba, S. (2010). Eğitimde motivasyon. *Atatürk Üniversitesi Kzım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi/Journal Of Kzım Karabekir Education Faculty*, (13).
- Akandere M, zyalva N.T., Duman S. (2010). Ortaöğretim ğrencilerinin Beden Eğitimi Dersine Yönelik Tutumları İle Akademik Başarı Motivasyonlarının İncelenmesi (Konya Anadolu Lisesi rneği). *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstits Dergisi* 24.
- Brown, B.B.& Steinberg, L. (1991). Non instructional influences on adolescent engagement and achievement. *Madison, WI: National Center on Effective Secondary Schools*. (ERIC DocumentReproduction Service No.340614).
- Christodoulidis, T., Papaioannou, A., & Digelidis, N. (2001). Motivational climate and attitudes towards exercise in Greek senior high school: A year-long intervention. *European Journal of Sport Science*, 1(4), 1-12.

- Coakley, J. (2003). *Sport in society: Issues and controversies*. (8th ed.). St Louis: McGraw-Hill.
- Demirhan, G. & Altay, F. (2001). Lise birinci sınıf öğrencilerinin beden eğitimi ve spora ilişkin tutum ölçeği II. *Spor Bilimleri Dergisi*, 12(2), 9-20.
- Ekici, S., Bayraktar, A., Hacıcaferoğlu, B., *Lise öğrencilerinin beden eğitimi dersi tutumlarının değerlendirilmesi*. Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi *Cilt:8 Sayı:1 Yıl:2011*.
- Foltz, R.A. (1992). Academic achievement of student athletes. Unpublished master's thesis, Fort Hays State University, Fort Hays, KS.
- Güllü, M., ve Güçlü M . (2009). "Ortaöğretim Öğrencileri İçin Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeği Geliştirilmesi" *Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi Cilt 3, Sayı 2*.
- Jergovic, D. (2001). *The impact of athletic participation on the academic achievement of American adolescents*. Unpublished doctoral dissertation, Loyola University, Chicago, IL.
- Langdon, J. L. (2010). Teaching Behaviors, Student Motivation and Achievement in the Learning Domains of Physical Education.
- Managan, J. (2002). *Reformers, Sport, Modernizers: Middle-Class Revolutionaries*. London: Frank Cass.
- Marsh, H. (1993). The effects of participation in sport during the last two years of high school. *Sociology of Sport Journal*, 10, 8-43.
- Noe, R. (2002). *Employee training and development*. New York: McGrawhill.
- Özyalvaç N T., "Ortaöğretim Öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersine Yönelik Tutumları İle Akademik Başarı Motivasyonlarının İncelenmesi (Konya Anadolu Lisesi Örneği)" Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimler Enstitüsü ,Yüksek Lisans Tezi, 2010.

- Ryan, M. R., & Deci, L. E. (2000). Self-determination and the facilitation of intrinsic motivation, social development, and well-being. *American Psychologist*, 55, 68–78.
- Vallerand, R.J., Pelletier, L.G., Blais, M.R., Briere, N.M., Senecal, C., Valleres, E.F., (1992). The academic motivation scale: a measure of intrinsic, extrinsic and amotivation in education. *Educational and Psychological Measurement*,52.
- Yetim A.A., (2005) Sosyoloji ve Spor . Morpa Kültür Yayınları Ltd., İstanbul-2005.